

УДОСКОНАЛЕННЯ ЗАВДАНЬ І ЦІЛЕЙ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ МЕДИЧНИХ ВИШІВ ДЛЯ ДОСЯГНЕННЯ ЯКІСНО НОВОГО РЕЗУЛЬТАТУ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

Каськова Л.Ф., Ващенко І.Ю., Карпенко О.А., Андріянова О.Ю.

ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія»

Провідною метою вищої освіти є набуття людиною досвіду, якого потребує суспільство і який забезпечує його подальший розвиток. Нині досягнення нової якості медичної освіти пов'язане з необхідністю цілеспрямованого виховання інтелектуальної особистості лікаря, активного суб'єкта суспільства. Якість медичної професійної освіти не повинна зводитися тільки до накопичення знань, умінь і навичок з окремих дисциплін. Освіта на сучасному етапі має сприяти створенню в студента вищого медичного навчального закладу цілісної картини майбутньої професійної діяльності.

Ключові слова: кредитно-модульна система навчання в медичних вишах, лектор, т'ютор.

Стратегічним завданням професорсько-викладацького складу є постійне підвищення якості навчального процесу в медичному виші, що дає змогу забезпечити конкурентоспроможність закладу охорони здоров'я [1; 2]. Навчальний процес включає кілька складових: аудиторна і самостійна робота студентів, практика, методичне забезпечення викладачів і слухачів, контрольні матеріали (тестові питання, ситуаційні задачі та ін.).

За визначенням А.В. Хуторського, «компетенція – це сукупність взаємопов'язаних якостей особистості (знань, умінь, навичок, способів діяльності), що задаються по відношенню до певного кола предметів і процесів, необхідних для якісної продуктивної діяльності по відношенню до них» [3]. При спробі застосування навчання на основі компетентності слід урахувувати деякі принципи, які повинні застосовуватися систематично і розроблятися з урахуванням основних особливостей умов професійної діяльності; забезпечувати високу якість навчальної діяльності, розраховану на допомогу студентам в організації навчального процесу; вимагати від студентів виконання завдань вищих рівнів компетентності в умовах, подібних до роботи в медичній установі [3; 4].

Інструментами забезпечення педагогічного процесу виступають педагогічна діяльність, яка відображає технологію праці; педагогічне спілкування, що віддзеркалює умови праці; постійний особистісний розвиток як ціннісна система роботи викладача. Критерій психолого-педагогічної компетентності педагогічної діяльності - це наявність власної творчої педагогічної системи.

Кредитно-модульна системи навчання відповідає загальним тенденціям реформування національних систем освіти. Вивчення й аналіз її впровадження свідчать, що в різних країнах вона має свою специфіку. Упровадження в навчальний процес кредитно-модульної системи навчання стимулює активну самостійну роботу студентів медичних вишів, забезпечує пріоритетний вибір індивідуальної освітньої траєкторії, мобільність, вищий ступінь академічної свободи бакалаврів, магістрантів, докторантів, сприяє визнанню документів освіти у світовому освітньому просторі. Ця система є засобом підвищення якості підготовки фахівців, що безпосередньо пов'язане зі зміною ролі та функцій викладацького складу медичних вишів [5]. За кредитної системи навчання залежно від функціонального призначення викладач може виступати в ролі того чи іншого суб'єкта освітнього процесу: лектора, викладача, проктора, т'ютора, члена спеціальних комітетів.

Лекція є однією з основних складових навчального процесу. Презентація лекційного матеріалу полягає в суворій систематизації запропонованого матеріалу, постійному оновленні представленої інформації, академічному і повному викладі ключових питань теми, демонстрації різних (часом, діаметрально протилежних) точок зору, поданні авторських підходів до викладання теми, живому спілкуванні з лектором, який, як правило, є досвідченим професіоналом. Від того, наскільки вміло і захоплено лектор викладає матеріал, великою мірою залежать мотивація до освоєння нового матеріалу та рівень зацікавленості студентів. Рівень кафедри, її імідж у очах студентської аудиторії залежать від рівня компетентності лекторів [1; 2]. Лекції читаються академічним потоком, тобто кільком однопрофільним групам студентів, чисельність яких залежить від кваліфікації лектора, технічних можливостей аудиторії.

Характерною рисою кредитно-модульної системи навчання є те, що лекції поряд із семінарськими практичними заняттями мають бути активними. Завдяки співпраці учасників, задіяних у лекційному навчальному процесі, який організує викладач як діалогічне спілкування зі студентською аудиторією, створюються умови для обміну точками зору, постановки питань, узгодження позицій, контролю та корекції спільних дій, колективного аналізу отриманих результатів і рейтингового оцінювання результатів роботи.

Активні види лекцій у виші представлені проблемною лекцією, лекцією-візуалізацією, лекцією вдвох, лекцією із задалегідь запланованими помилками, лекцією-прес-конференцією. На думку А.А. Вербицького [2], такі лекції допомагають здійснити послідовний перехід від простої передачі інформації до активного освоєння змісту навчання з включенням механізмів теоретичного мислення і всієї структури психічних функцій. У цьому процесі зростає творча, активна позиція самих студентів, роль діалогічної взаємодії та спілкування в ході лекції, посилюється значення соціального контексту при формуванні професійно важливих якостей особистості фахівця.

В умовах кредитно-модульної системи зростають роль і відповідальність педагога у використанні активних форм навчання, що розвиває в студентів медичних вишів здатність і потребу в самостійній, поглибленій пізнавальній роботі, стимулює роботу викладача, вчить його презентувати себе і свою дисципліну. Діяльність викладача спрямована не тільки на студентів, а й на професійне самовдосконалення.

Необхідно зазначити, що роль і функції викладача в умовах кредитної системи навчання змінюються. Він не одноманітно доносить готові знання, а стимулює і реорганізує процес навчання, стає консультантом із предмета, який викладає. Викладачі та студенти стають активними учасниками освітнього процесу, їхні стосунки ґрунтуються на довірі, взаємній повазі, рівноправності та реалізуються у формі конструктивного діалогу.

В умовах кредитно-модульної системи навчання у вищих навчальних медичних закладах доцільно організувати консультативну службу, так звану службу академічних консультантів для забезпечення мобільності та гнучкості навчальних планів при деканатах. У зарубіжних вишах таких консультантів називають тьюторами або едвайзерами. Кількість консультантів визначає навчальний заклад залежно від кількості студентів на факультеті (наприклад, один консультант на 200 студентів). Кожен консультант повинен курувати студентів від першого до випускного курсу медичного вишу. Консультант має представляти академічні інтереси студентів, брати участь у підготовці всіх необхідних інформаційних матеріалів щодо організації навчального процесу, надавати їх студентам на стендах і на сайті вишу, здійснювати групові й індивідуальні консультації студентів із метою найбільш раціонального складання індивідуальних навчальних планів. Слід зазначити, що академічні консультації мають проводитися регулярно протягом семестру.

Тьютор – це викладач або куратор із навчальної дисципліни, який проводить практичні аудиторні (семінарські) заняття і консультації з конкретної дисципліни, організацію та виконання самостійної роботи студентами (СРС), структурування знань із даної дисципліни, курацію і перевірку навчальної історії хвороби, організацію та проведення лікарської і медсестринської практики [1].

До обов'язків тьютора входять контролювання процесу вивчення дисципліни кожним студентом індивідуально, оцінка виконання індивідуальних завдань, його роботи на практичних (семінарських) заняттях і, за необхідності, надання допомоги. У вивченні конкретної клінічної або доклінічної дисципліни він проводить загальний аналіз стану справ. Володіючи найкращими якостями викладача, тьютор повинен проводити на високому рівні практичні та семінарські заняття, допомагати студентам у їх професійному самовизначенні, забезпечувати правильне й ефективне використання навчально-методичного матеріалу.

Виступаючи в ролі консультанта, тьютор координує пізнавальний процес студентів, проводить групові консультаційні та комунікативні заняття, індивідуально консультує слухачів із різних питань досліджуваної дисципліни. Виступаючи в ролі менеджера, тьютор здійснює набір і формування груп студентів за рейтинговими і комунікативними якостями, управляє проведенням групових занять, контролює послідовне опанування тематичного плану з дисциплін та їх міжінтеграційне застосування.

До посадових обов'язків тьютора входять: надання допомоги й отримання максимальної віддачі від навчання; здійснення систематичного контролю за успішністю навчання і його рейтинговий аналіз, забезпечення зворотного зв'язку щодо виконаних завдань; проведення групових та індивідуальних консультацій; підтримання зацікавленості студентів освітнім процесом упродовж усього періоду навчання.

Тьютор має право контролювати своєчасну підготовку до аудиторних занять, а також наявність усіх методичних матеріалів, наведених згідно з тематичним планом із дисципліни; перевіряти виконання правил проведення поточного і підсумкового модульного контролю.

Таким чином, у рамках кредитно-модульної системи навчання необхідно спрямувати співпрацю між викладацьким складом кафедр медичних вишів і студентами на колегіальну, взаємозбагачувальну і взаємодоповнювальну основу. Значну увагу слід приділяти розвитковій професійної компетентності, творчому ставленню до справи, вмінню співпрацювати з колегами, що вкрай важливо в інноваційній освіті.

Список використаної літератури

1. Васильєва Е.Н. Тьюторство как механизм непрерывного профессионального образования педагога / Е.Н. Васильева // Стандарты и мониторинг в образовании. - 2006. - № 6. - С. 32-37.
2. Вербицкий А.А. Активное обучение в высшей школе: контекстный подход: метод. пособие / А.А. Вербицкий. — М. : Высш. шк., 1991. - 207 с.
3. Хуторской А. В. Современная дидактика / А. В. Хуторской. — СПб. ; М. ; Харьков ; Минск, 2001. — 418 с.
4. Програма психолого-педагогічної підготовки преподавателей медицинских вузов к профессиональной деятельности ; под ред. Е. В. Лопановой. — Омск : Полиграфический центр КАН, 2012. — 120 с.
5. Основы кредитной системы обучения в Казахстане / С.Б. Абдыгаппарова [и др.]; под общ. ред. Ж.А. Кулекеева, Г.Н. Гамарника, Б.С. Абдрасилова. — Алматы: Казах. университет, 2004. - 198 с.

ОСОБЛИВОСТІ АУДИТОРНОЇ РОБОТИ ЗІ СТУДЕНТАМИ НА КАФЕДРІ ДИТЯЧОЇ ТЕРАПЕВТИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ З ПРОФІЛАКТИКОЮ СТОМАТОЛОГІЧНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

Каськова Л.Ф., Новікова С.Ч., Анопрісева Н.М.

ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія»

Стаття присвячена особливостям аудиторної роботи на кафедрі дитячої терапевтичної стоматології з профілактикою стоматологічних захворювань при підготовці лікарів-стоматологів дитячих у сучасних умовах.

Ключові слова: дитяча терапевтична стоматологія, лікар-стоматолог дитячий.

Підготувати професійного, ерудованого, культурного лікаря-стоматолога в сучасних умовах - відповідальне завдання вищого навчального закладу в сучасних умовах. Провідною метою такої підготовки є формування спеціаліста з якісною теоретичною та практичною підготовкою, який досконало володіє своєю спеціальністю. У зв'язку з цим зростає роль педагогічної майстерності викладача і його здібностей методично правильно керувати процесом підготовки сучасного спеціаліста. Викладачі кафедри поєднують традиційні методи і форми донесення інформації (таблиці, альбоми за темою заняття, рентгенологічні знімки) з новітніми технологіями навчання при проведенні лекцій, практичних і семінарських занять зі студентами.

На кафедрі дитячої терапевтичної стоматології з профілактикою стоматологічних захворювань дуже ретельно